Een kar vol praktijkvoorbeelden voor een vernieuwend lokaal gezondheidsbeleid.

LOGO

vigez

VAD

gezonde gemeente

gezondheid voor iedereen

Op 14 oktober 2012 koos Vlaanderen nieuwe lokale en provinciale bestuurders. Zij hebben een perspectief van 6 jaar om hun visie op het lokaal beleid in praktijk om te zetten. De ambitie van een 'goede gezondheid' voor iedereen kan daarin niet ontbreken.

Met feiten, cijfers en inspirerende bouwstenen voor een integraal lokaal gezondheidsbeleid bezorgden we u al onze brochure 'Trekt u de kar van een vernieuwend lokaal gezondheidsbeleid?'. In dit vervolg hebben we 20 praktijkvoorbeelden uit Vlaamse gemeenten samengebracht. Van Pepingen en Lebbeke over Boom tot Brugge en Leuven. Haalbare acties, door uw collega's uitgevoerd in hun gemeente, en gekaderd in een breder beleid dat gezond leven in een gezonde omgeving voor iedereen aantrekkelijk en bereikbaar maakt. Een beleid dat verschillende gezondheidsthema's op de agenda houdt of dat kiest voor een integraal gezondheidsproces.

Deze voorbeelden zullen u ongetwijfeld inspireren in het kader van de nieuwe beleids- en beheerscyclus die binnenkort start. Zegeven een idee van concrete acties die aan de doelstelling voor gezondheidskansen in uw meerjarenplan of strategische nota kunnen gekoppeld worden In een derde brochure kan u voor elk gezondheidsthema inspiratie vinden over welke lokale acties het verschil kunnen maken.

En waarom 'gezond leven' zelfs niet opnemen in uw bestuursakkoord? Zodat levenskwaliteit en gezonde kansen voor iedereen in uw gemeente voortdurend dichterbij komen!

De Vlaamse Logo's (Lokaal GezondheidsOverleg)
VAD (Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen)
VIGeZ (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie)

Oktober 2012

Lokaal samenwerken aan gezonde levensjaren en levenskwaliteit

*"Lokaal gezondheidsbeleid omvat
het opzetten, uitvoeren en evalueren van gecoördineerde
en samenhangende acties en maatregelen
die gericht zijn op het behoud en de verbetering
van de gezondheid van de burger in de gemeente
en op het wegwerken van gezondheidsverschillen
tussen groepen van de bevolking in de gemeente"*

Een breed gemeentelijk gezondheidsbeleid

De acties die in deze brochure worden beschreven zijn geen eendagsvliegen. Ze maken deel uit van een langetermijnstrategie die iedere burger meer kansen kan bieden om dag in dag uit gezond te leven in een gezonde sociale en fysieke omgeving. Als lokaal bestuur staat u het dichtst bij de burger en weet u wat voor iedereen nodig en mogelijk is. Zo ligt gezondheidswinst binnen handbereik van elke gemeente!

Gezonde keuzes maken vraagt om beïnvloeding van verschillende factoren (gezondheidsdeterminanten) die een gezonde leefstijl aantrekkelijk kunnen maken. Werken aan deze determinanten kan een gezond aanbod en een gezonde omgeving garanderen, voorziet waar nodig afspraken en maatregelen, en versterkt toegankelijke en laagdrempelige zorg. Elk van de beschreven praktijken in deze brochure zet in op één of meerdere van deze determinanten. Zo creëert de actie 'Asbest, ook in jouw huis' duidelijk een fysiek gezondere omgeving. 'Geen gebabbel verzorg die knabbel' mixt sensibilisatie voor gezond tandenpoetsgedrag met het toegankelijker maken van (preventieve) tandzorg voor sociaal zwakke groepen. Terwijl Kuurne met 'werken aan de gezondheidskloof' zowel op gezond gedrag als op een gezond aanbod en zorg mikt, in functie van gelijke kansen.

Een effectief gezondheidsbeleid voorziet een mix van doelstellingen, strategieën en daaraan verbonden acties om op verschillende van deze determinanten impact te hebben.

Een verantwoorde keuze

Een lokale benadering van gezondheid maakt het mogelijk om veel directer aan te sluiten op de gezondheidsnoden en behoeften van individuele burgers, maar vooral ook van kwetsbare groepen. Een gezondheidsbeleid dat gedragen is door lokale partners en nog beter, door de burgers in de gemeente, heeft veel meer kans om die thematiek te kiezen waarvoor iedereen gemotiveerd is, maar ook om de communicatie en een aanpak op maat te maken van de burger of van specifieke bewonersgroepen. Deze aandacht voor participatie vult de gezondheidsanalyse aan die het lokaal bestuur maakt. Op basis van beide kunnen prioriteiten bepaald worden en een langetermijnplanning ontworpen, onder regie van het lokaal bestuur.

Elke praktijk voorzag daarom in een participatiefase die aan de uitvoering vooraf ging. Zo wordt in het project 'Beste bestekens' in Lebbeke beroep gedaan op de vrouwen zelf, om samen met de cultuurdienst of middenstandsvereniging, aan te geven welke acties de bespreekbaarheid van borstkankerscreening kunnen vergroten.

Toch hoeft u als lokaal bestuur dit intensief keuzeproces niet van nul af zelf te maken. Met de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen biedt Vlaanderen zowel onderbouwing bij de gezondheidsproblemen die dringend om aandacht vragen, als strategieën die voor gezondheidswinst ingezet kunnen worden. De lokale analyse zorgt voor maatwerk en prioriteiten. De praktijken in deze brochure weerspiegelen een thematische spreiding van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen: tabak, alcohol- en drugpreventie, evenwichtige voeding en dagelijkse beweging, voorkomen van zelfdoding en depressie, borstkankeropsporing, bescherming tegen vaccineerbare infectieziekten, preventie van vallen en andere ongevallen en de aandacht voor gezondheidsrisico's in binnen- en buitenmilieu.

Een netwerk van betrokken partners

Gezond leven is pas effectief als het in de dagelijkse activiteiten en in de dagelijkse omgeving ingebakken zit. Hoe je naar je werk gaat, of je wel of niet zelf kookt, of je kinderen fruit kunnen eten op school. Goede gezondheidsbevordering is dan ook in al die contexten aanwezig.

Dit vraagt betrokkenheid van een heel ruim gamma aan lokale partners die rechtstreeks of onrechtstreeks met de gezondheidsthematiek te maken krijgen. Van school over buurtwerk of dienstencentrum tot horeca uitbater.
'Move XL' voor kinderen met overgewicht overstijgt bijvoorbeeld alle schotten tussen sectoren door de samenwerking tussen medische actoren als huisartsen en pediaters, onderwijspartners als CLB en stedelijke onderwijsdienst, pedagogische begeleiders en sportpartners met bewegingsaanbod. Juist op lokaal niveau kan zulk netwerk tot krachtige gezamenlijke acties leiden. Een coördinerende gezondheidsambtenaar of -dienst is nodig voor de afstemming.

Gezondheidsbeleid is daarom geen afgescheiden beleidsveld maar een rode draad doorheen het hele lokale beleid. Vanuit gezondheid kan een win-win gezocht worden met andere beleidsdoelen of -velden zoals wonen ('Gezond (t)huis'), onderwijs ('Eet gezond en stap je fit'), sport en toerisme ('10000 stappen), enzomeer. Juist op lokaal niveau zijn deze dwarsverbindingen flexibel en op maat van de behoeften te ontwikkelen.

Een integraal proces

Gezond gedrag volhouden is voor iedereen moeilijk. Gezondheidswinst boek je niet met een eenmalig gezond ontbijt. De langetermijnaanpak die nodig is voor het lokale gezondheidsbeleid wordt bij voorkeur opgenomen als een doelstelling in de strategische nota van het meerjarenplan dat voorzien is in de nieuwe beleids- en beheerscyclus voor gemeenten en OCMW's. Alle beleidsvelden kunnen zo hun gezondheidssteentje bijdragen. Concrete actieplannen kunnen op de actualiteit en op de behoeften inspelen.

Naast doelgroepacties vindt u daarom ook praktijken in deze brochure die werken aan een integraal beleidsproces zoals 'Gezonde gemeente', 'Lokaal Sociaal beleidsmemorandum' of 'de welzijnsraad van Diepenbeek'. In deze gemeenten bewijst de investering in een coördinator die de regiefunctie opneemt voor gezondheid zijn nut. Een belangrijk streefdoel voor elke gemeente!

Ook voor de ondersteuning van dit beleidsproces zijn uw Logo en het Centrum Geestelijke Gezondheid (specifiek voor alcohol- en drugpreventie) uw partners bij uitstek

Inhoud

10.000 stappen	07
Asbest, ook in jouw huis?	09
'Beste Bestekes' in Lebbeke.	11
Boempetat!	13
Eet gezond en stap je fit	15
Geen gebabbel, verzorg die knabbel	17
Gezond (t)huis	19
Gezonde Gemeente	21
Werken aan de gezondheidskloof in jouw lokaal bestuur	23
LSB event + memorandum	25
Move XL	27
Het Sociaal Intergemeentelijk Overleg (SIGO)	29
Tremelo beweegt, U ook?	31
De welzijnsraad van Diepenbeek	33
Wie A(pril) zegt, moet ook B(ewegen) zeggen	35
Week van de valpreventie	37
Kom op en stop!	39
Een lokaal alcoholbeleid in Leuven (ECAT)	41
Vroeginterventie als onderdeel van een lokaal drugbeleid	43
Gezond bordje sport!	45

vigez

LOGO

VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw

met de steun van de Vlaamse overheid

10.000 stappen

Waarom is het project nodig?

Uit recent onderzoek blijkt dat meer dan 50% van de volwassen Vlamingen te weinig beweegt. Daardoor verhoogt het risico op aandoeningen zoals hart- en vaatziekten, kanker, overgewicht en diabetes. Om dit groeiend gezondheidsprobleem aan te pakken, stapt onze gemeente mee in de beweegcampagne '10.000 stappen Vlaanderen'. De weg naar een actief leven is echt niet moeilijk. Men hoeft niet noodzakelijk intens te gaan sporten om dit te bereiken. Met de fiets naar het werk of regelmatig de trap nemen kunnen uw gezondheid reeds vooruit helpen. Elke stap telt! Daarom wordt aangeraden om dagelijks 10.000 stappen te zetten. Onderzoek wijst namelijk uit dat dit hetzelfde gezondheidsvoordeel heeft als een half uur extra bewegen elke dag. Bovendien komt 10 minuten fietsen of zwemmen overeen met 1500 stappen.

Met wie en voor wie?

De campagne 10.000 stappen richt zich tot mensen die geen tijd hebben om te sporten of niet graag sporten. Het project richt zich tot alle inwoners van de gemeente, maar er wordt extra aandacht besteed aan de participatie van de kansengroepen (allochtonen, senioren, mensen in armoede).

Korte beschrijving.

Het project bestaat uit verschillende acties:

1. Promotie en bekendmaking van de verschillende activiteiten
- Mailing naar diëtisten, kinesisten, huisartsen, mutualiteiten, bib
- Artikel in gemeenteblad
- Artikel in digitale nieuwsbrief
- Informatie op website

Om extra aandacht te vragen voor 10.000 stappen wordt er een competitie tussen enkele mandatarissen georganiseerd. Hieraan wordt een wedstrijd voor de inwoners gekoppeld (wie zet het meeste stappen? Wat is het gemiddeld aantal stappen per dag voor een mandataris?).

2. Voordracht door een diëtist
Een diëtist van vzw Logo Mechelen geeft een voordracht over het belang van beweging en hoe 10.000 stappen in dat kader past. Bovendien wordt er ook een uitleg gegeven over gezonde voeding en hoe men zijn of haar gewicht op peil kan houden of hoe men gewicht kan verliezen. We vinden het in het kader van 10.000 stappen belangrijk om de link tussen gezonde voeding en beweging te maken in het kader van een gezonde levensstijl.

3. Gezond ontbijt voor armen- en seniorenverenigingen
Armen- en seniorenverenigingen kunnen intekenen op een speciaal aanbod. De leden van de verenigingen krijgen tijdens een gezond ontbijt informatie over het belang van een gezonde levensstijl (beweging en voeding). Nadien mogen ze zeven dagen stappentellers uitlenen.

4. Competitie
Adviesraden, bedrijven, organisaties, diensten,... kunnen zich inschrijven op de stappencompetitie. Aan de ingeschreven organisatie/dienst wordt eerst een woordje uitleg gegeven over gezond leven en bewegen en het nut van elke dag 10 000 stappen te zetten. Vervolgens krijgen ze een week of tien dagen enkele stappentellers te leen. Op de website van de actie wordt een overzicht gegeven van de deelnemende ("gezonde") bedrijven of organisaties, en het gemiddeld aantal stappen dat ze gezet hebben.

5. Gezonde wandeling voor het goede doel
In september wordt een wandeling voor het goede doel georganiseerd. Deelnemers betalen een vast bedrag. Ze krijgen in ruil een wandeling en een gezond ontbijt. De opbrengst gaat naar een goed doel.

6. Stappenroutes
Er worden twee stappenroutes bekendgemaakt in de gemeente. Bovendien kunnen inwoners ook suggesties doorsturen. Dit wordt op de website geplaatst.

7. Aankopen of lenen van stappentellers
Gedurende het hele project kunnen inwoners stappentellers aankopen (€15) of uitlenen (gratis) op het OCMW.

8. Personeelsactie
Gemeente en OCMW organiseren een aantal interne personeelsacties om ook het personeel te stimuleren gezond te eten en te bewegen.

Partners

Het OCMW en het bureau van de Welzijnsraad stelden samen een actieplan en taakverdeling op. Het OCMW zorgt voor het uitwerken en de organisatie van de activiteiten, de Welzijnsraad speelt een rol in de ondersteuning van de activiteiten en het maken van promotie. Bovendien zorgen de organisaties die vertegenwoordigd zijn in de Welzijnsraad voor de toeleiding van de kansengroepen.

Op elk bureau en elke Algemene Vergadering van de Welzijnsraad wordt een stand van zaken besproken en is er inbreng mogelijk.

Resultaten

Dit project zit in de opstartfase.

Contact

OCMW Boom
Lize Van Dijck
coördinator lokaal sociaal beleid
Jozef Van Cleemputplein 1
2850 Boom
03/880 58 40
lize.vandijck@ocmwboom.be
www.ocmwboom.be

met de steun van de Vlaamse overheid

Asbest, ook in jouw huis?

Waarom is het project nodig?

De mogelijke gezondheidseffecten van blootstelling aan asbest zijn goed gekend en zijn potentieel zeer ernstig. Asbest mag sinds 1998 niet meer verkocht worden, maar de materialen die nu nog in gebruik zijn, moeten pas verwijderd worden als ze slijtage beginnen te vertonen. De komende jaren zullen mensen dus nog regelmatig geconfronteerd worden met asbesthoudende materialen die verwijderd moeten worden. Om dit op een veilige, gezonde manier te laten verlopen, moeten mensen asbesthoudend materiaal kunnen herkennen, weghalen, op een veilige manier vervoeren en weten waar ze ermee terecht kunnen.

Met wie en voor wie?

De campagne 'Asbest, ook in jouw huis?' richt zich in eerste instantie tot mensen met verbouwplannen en klussers, omdat zij onbewust in contact kunnen komen met asbest.

Korte beschrijving.

De campagne is ontstaan na een aantal vragen van burgers en gemeentediensten. Logo Waasland vzw nam deze vragen ernstig en besliste iets later om met alle milieudiensten (Hamme, Waasmunster, Sint-Niklaas, Beveren, Temse, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas en Stekene en afvalintercommunales Ibogem en Miwa uit de Logo-regio samen te zitten en een project uit te werken. Er werd beslist om zeker geen paniek te zaaien, maar om te sensibiliseren en te focussen op het herkennen van asbesthoudend materiaal.

Er werd een vorming georganiseerd voor het personeel van de afvalintercommunales en voor de betrokken gemeentelijke diensten. Een asbestverwerkend bedrijf kwam uitleg geven over de asbest-herkenning met foto's, en ook de asbestwetgeving werd toegelicht. Op deze manier was het personeel voorbereid op de campagne 'Asbest, ook in jouw huis?'. Er werden affiches ontwikkeld, waarop verwezen werd naar de Vlaamse brochure, de website van de medisch milieukundigen (www.mmk.be), naar de gemeentelijke milieudienst en afvalintercommunale. Gelijktijdig met het ophangen van de affiches werden in de gemeentelijke infoblaadjes en in de afvalmagazines artikels gepubliceerd over asbest.
Voor de gemeentelijke milieudiensten werden twee voorbeeldbrieven opgemaakt. Eén die kon verstuurd worden naar overtreders en één die aan een goedgekeurde bouwaanvraag toegevoegd kon worden. In die brieven staat hoe je best met asbest omgaat en wordt ook verwezen naar de brochure.

gezonde gemeente

Partners

De verschillende partners kwamen een aantal keer samen om de mogelijkheden te bespreken en een taakverdeling op te maken. Het Logo werkte een stappenplan met mogelijke acties uit dat de gemeenten en afvalintercommunales op een volgend overleg konden goedkeuren.

Resultaten

De campagne had in de regio zoveel succes, dat beslist werd om ze een jaar later te herhalen in de hele provincie. Uit een evaluatie bleek dat de milieudiensten zeer tevreden zijn met het bestaande project en de bijhorende materialen. Zij willen deze campagne dan ook graag jaarlijks opnieuw in de kijker zetten.

Voorwaarden

Draagvlak door maatwerk is cruciaal. Verder wordt de campagne levendig gehouden door een jaarlijkse mailing naar de milieudiensten en afvalintercommunales. En bij het recente Eternit-proces werd een nieuw artikel opgemaakt dat door alle betrokken partners gepubliceerd kon worden. Zo krijgt het onderwerp ook buiten het klusseizoen de nodige aandacht.

Contact

Vzw Logo Waasland
Katia De Busscher
coördinator
OLV Straat 26
9100 Sint-Niklaas
03/766 87 78
info@logowaasland.be
www.logowaasland.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

‘Beste Bestekes’ in Lebbeke.

Waarom is het project nodig?

Lebbeke had in het verleden nog geen actie ondernomen rond borstkankerscreening. Het aanbod van de interactieve tentoonstelling sprak hen sterk aan. Verschillende diensten waren bereid om mee te werken en er een echt communityproject van te maken!

Met en voor wie?

Het hoofddoel van de actie ‘Beste Bestekes’ is om de Lebbeekse vrouwen van 50 t.e.m. 69 jaar te motiveren om deel te nemen aan het gratis bevolkingsonderzoek naar borstkanker. De acties waren wel gericht ook naar de algemene bevolking, rekening houdend met het feit dat de personen buiten de doelgroep de vrouwen tussen 50 en 69 jaar kunnen motiveren om deel te nemen aan het onderzoek.

De cultuurdienst, de dienst sociale zaken, de plaatselijke middenstand, diverse kunstenaars en fotografen, lokale verenigingen (sportclubs, vrouwenvereniging, fanfare, ...), vrijwilligers, ... werkten deze actie uit i.s.m. Logo Dender vzw en het Centrum voor Borstkankeropsporing van de UGent.

Korte beschrijving

Alles draaide rond de interactieve tentoonstelling die opgesteld stond in het cultureel centrum De Biekorf. De interactieve tentoonstelling werd versterkt met een tentoonstelling ‘Kunst met borsten’ met werk (gerelateerd aan het thema) van lokale kunstenaars.
Er werd een officiële opening georganiseerd aansluitend met een persconferentie. De tentoonstelling stond 3 weken opgesteld. Hiervoor werd uitvoerig promotie gedaan door de bibliotheek en cultuurdienst via het lokale tijdschrift ‘Kramiek’, de website en de nieuwsbrief van de gemeente. Ook een eigen campagnebeeld werd ontworpen.
Er werden een heel aantal bijkomende activiteiten georganiseerd:
Een filmvoorstelling “Calendar Girls” samen met een tentoonstelling naaktfoto’s. Na afloop van de film werden de kunstwerken geveild voor een goed doel. Er werd een kalender gemaakt met naaktfoto’s van verschillende Lebbeekse verenigingen. Deze kalender werd ook verkocht. Ook de foto’s werden uitvergroot en geveild voor het goede doel.
Er werd een “BorstenBoom” uitgestald in de tuin van het cultureel centrum.
Saskia Reusens kwam spreken op een seniorennamiddag van de cultuurdienst.
De werkgroep organiseerde ook een lingerieshow met medewerking van de middenstand.
De lokale bakkers en andere handelaars werden opgeroepen om ook hun steentje bij te dragen door bijvoorbeeld een gebakje te maken.
Ook was er een ontbijtactie voor de jeugd.

gezonde gemeente

Datum	Activiteit	... in samenwerking met	aantal deelnemers
2 oktober	Officiële opening → politici, verenigingen, artsen, medewerkers van de projecten, ...	Organisatie door gemeentebestuur	320 personen
11 oktober	Infoavond over het opsporen en behandelen van borstkanker → toegankelijk voor iedereen	Borstkliniek & Lebbeekse huisartsen	40 personen
14 oktober	Lingerieshow → toegankelijk voor iedereen	Lingeriezaken, individuele modellen, Orthoshop, Anita Care & cel Sociaal-Cultureel	170 personen
15 oktober	Filmvoorstelling 'Calendar Girls' → toegankelijk voor iedereen	Organisatie door gemeentebestuur	20 personen
15 oktober	Veiling 'Kunst met Borsten' → toegankelijk voor iedereen	Lebbeekse kunstenaars	30 personen
16 oktober	Ontbijtactie → toegankelijk voor iedereen	Jeugdraad & jeugddienst	200 personen
18 oktober	Lezing Saskia Reusens → toegankelijk voor iedereen	Bibliotheek & cel sociaal-cultureel	30 personen
Hele maand oktober	Kalender "Lebbeekse Beste Bezoekers"	Lebbeekse fotografen, verenigingen, individuele modellen	(voorlopig) 800 verkochte kalenders – de verkoop loopt nog steeds verder

Partners

De verschillende diensten van de gemeente Lebbeke (cultuur en welzijn, inclusief de respectievelijke schepenen en de burgemeester); Logo Dender vzw; CBO Ugent; KaHO Sint-Lieven; vrijwilligers; plaatselijke middenstand: lingeriewinkels, dagbladhandels en bakker; Cel Sociaal-Cultureel, Gemeentelijke Raad Cultuurbeleid; jeugdraad; Gemeenteschool De Puzzel; Lebbeekse fotografen; lokale sport-, jeugd- en cultuurverenigingen; lokale kunstenaars; borstkliniek AZ Sint-Blasius Dendermonde; Lebbeekse huisartsen.

Resultaten

Er was een positieve evaluatie op basis van gesprekken en bevraging bij de verschillende partners/deelnemers. Maar liefst 610 deelnemers namen deel aan de activiteiten. Het aantal bijkomende bezoekers aan de tentoonstelling werd niet geteld. Het hele project kreeg heel veel persaandacht en had een positieve en dynamische uitstraling naar hun lokale bevolking. Hopelijk heeft het ook een positieve impact op participatiecijfers aan het Vlaams bevolkingsonderzoek borstkankeropsporing.

Voorwaarden

Om dit project volledig te realiseren, moest de gemeente Lebbeke niet alleen financieel investeren maar ook een gemotiveerde werkgroep samenstellen en een goede coördinator aanstellen. Naast logistieke inbreng moest ook regelmatig overlegd worden. Kortom: gemotiveerde mensen, financiële middelen, tijd, energie en een beleid dat achter de actie staat zijn nodig.

Contact

Cultureel Centrum De Biekorf
Wendy Van den Abbeele
cultuurbeleidscoördinator
Elien De Roo
cultuurmedewerkster
Stationsstraat 23
9280 Lebbeke
052/25 08 12
info@ccdebiekorf.be
www.lebbeke.be

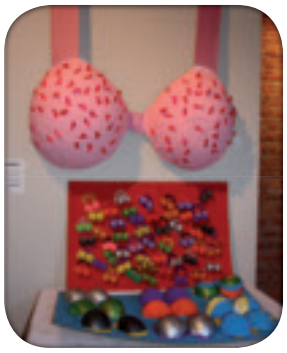

met de steun van de Vlaamse overheid

Boempetat!

Waarom is het project nodig?

8,3 procent van de geboorten in Vlaanderen in 2009 vond plaats in kansarme gezinnen. Een onthutsend cijfer waarmee minister van Armoedebestrijding Ingrid Lieten aan het begin van haar legislatuur werd geconfronteerd. Kinderarmoede werd een beleidsprioriteit, waarvoor ze ook haar collega's opriep tot aandacht en actie. Het streefdoel van de Vlaamse regering werd om die 8,3 procent op zijn minst te herleiden tot 3,8 procent.

"Een doeltreffende aanpak hiervoor vraagt een samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus, maar ook met de samenleving en de kansarme gezinnen zelf. Initiatieven die een sterke lokale verankering hebben zijn fundamenteel in het bestrijden van kinderarmoede. Ze staan dicht bij de mensen en maken de problemen die direct en indirect met armoede te maken hebben van kortbij mee", zegt minister Lieten. "Onderzoek toont ook aan dat de periode tussen nul en drie jaar cruciaal is voor de ontwikkeling van intellectuele, emotionele en sociale vaardigheden van jonge kinderen, en het doorbreken van de armoedespiraal."

Gewapend met die kennis, lanceerde minister Lieten in augustus 2011 een projectoproep waarmee ze lokale besturen en vzw's wilde aanvuren om hun aanbod van initiatieven tegen armoede van kinderen van 0 tot 3 jaar verder uit te bouwen en te versterken. Naast de nadruk op de specifieke leeftijdsgroep, stelde minister Lieten ook samenwerking voorop als voorwaarde. Boempetat! werd geselecteerd als één van de projecten.

Korte beschrijving

Boempetat! is op het eerste zicht een ruilwinkel met spullen voor kinderen tussen 0 en 3 jaar. Het is echter ook een informatie- en ontmoetingspunt en boven de winkel is opvang voorzien.

1. Ruilwinkel

Het Boomse project, gecoördineerd door het OCMW van Boom, is een ruilwinkel, met allerlei spulletjes voor kinderen tussen 0 en 3 jaar Ruilwinkels zijn een hip fenomeen. Het laat jonge ouders toe op een ecologische manier te voorzien in baby- en kinderspullen, van meubeltjes en kleding tot bedlinnen en speelgoed, zonder al te diep in hun portemonnee te duiken. Binnen de winkel wordt gebruik gemaakt van een eigen munteenheid om de ruilhandel tot stand te brengen. Bedoeling is dat ouders kinderspullen die zij zelf niet langer nodig hebben, binnenbrengen. Het aantal ruilmunten dat zij daarvoor ontvangen, is afhankelijk van de waarde en de staat waarin de ingeleverde stukken zich bevinden. Met de verkregen munten kunnen de ouders andere producten uit de winkel kiezen.

2. Informatie- en ontmoetingspunt
Via de ruilwinkel wil Boempetat! ook een antwoord bieden op niet-materiële noden. In de winkel zal een informatiehoekje aanwezig zijn, met folders van organisaties en diensten die met dezelfde doelgroep (ouders met kinderen tussen 0 en 3 jaar) werken. Daarnaast wordt in de winkel ook een koffiehoekje voorzien. Jonge (groot-)ouders kunnen op die manier een babbeltje doen met de klanten of de medewerkers van de winkel, en zo op informele wijze een netwerk uitbouwen. De kinderen kunnen in tussentijd samen spelen in het daarvoor voorziene speelhoekje. In de winkel worden daarnaast geregeld open activiteiten georganiseerd, in samenwerking met de verschillende partners. Babymassages, workshops rond gezond koken,...: het aanbod wordt afgestemd op de vraag van de klanten. De bedoeling is op een laagdrempelige manier informatie en ontmoeting te voorzien.

3. Opvang
In de ruimte boven de winkel vangt een onthaalouder kinderen op. De onthaalouder zal, naast reguliere opvang, ook aan noodopvang doen. Deze noodopvang is specifiek bedoeld voor werkloze ouders, die op die manier hun tewerkstellingskansen verbeteren.

Partners

Het OCMW heeft een centrale rol binnen dit project. Om van het project een succes te maken, werkt het echter nauw samen met heel wat partnerorganisaties:

- Buitenschoolse kinderopvang
- Dienst voor onthaalouders
- Gemeente Boom
- Gezinsbond vzw afdeling Boom
- Imsir
- Kind en Gezin
- Kind en Preventie vzw
- Welzijnsschakel Boom

Resultaten

Boempetat! is open sinds 21 maart 2012. Het is dus nog te vroeg om iets over de resultaten te zeggen. Gedurende de weken dat we open zijn, zijn er al heel wat klanten geweest. Ook de Tatertuin, informele ontmoetingsmomenten ingericht door Kind en Preventie, is tot nu toe een succes. De eerste keer waren er drie mama's met kindjes aanwezig, de tweede keer al vijf. Een grondige evaluatie van de winkel en de activiteiten is pas mogelijk als we langer open zijn.

Contact

OCMW Boom
Lize Van Dijck
coördinator lokaal sociaal beleid
Jozef Van Cleemputplein 1
2850 Boom
03/880 58 40
lize.vandijck@ocmwboom.be
www.ocmwboom.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Eet gezond en stap je fit

Waarom is het project nodig?

Uit wetenschappelijk onderzoek en metingen blijkt dat obesitas een steeds urgenter probleem is. Ook vanuit de praktijk bereikten gelijkaardige signalen de werkgroep Genk Preventief Gezond. Bovendien gaf de Europaschool aan dat weinig kinderen hadden ontbeten voor ze naar school kwamen en dat ze vaak geen geschikte en al zeker geen gezonde lunch mee naar school namen om 's middags op te eten.

Met wie en voor wie?

Eet gezond en stap je fit is bedoeld voor de kinderen van de deelnemende lagere school. Aansluitend werden hun (groot)ouders bereikt aan de hand van allerhande randactiviteiten in samenwerking met de school. Het betreft een wijk waar mensen van diverse nationaliteiten samen op school zitten.

Korte beschrijving.

Met dit project wilde de school en de werkgroep Genk Preventief Gezond de kinderen, en via hen ook de (groot)ouders, bewust maken van het belang van gezonde voeding en beweging. Het bleef niet enkel bij bewustmaking. Er werden ook leuke en gezonde activiteiten op poten gezet om aan den lijve te ondervinden hoe leuk en vlot toepasbaar voldoende bewegen en gezond eten kan zijn.

Tijdens de eerste lesweek na de kerstvakantie kregen de leerlingen van alle klassen les over het belang van gezonde voeding en zeker ook van een goed en evenwichtig ontbijt. De school realiseerde dit in samenwerking met De Voorzorg.

Na deze week volgde een multicultureel gezond ontbijt op school dat begeleid werd door een diëtiste. De ouders werden sterk aangespoord om ook deel te nemen aan dit ontbijt. Na het ontbijt volgde er voor hen voedingsvoorlichting in kleine groepjes waarbij vooral het belang van een gezond ontbijt aan bod kwam, bovendien werd er ook verteld hoe je een gezond lunchpakket samenstelt. De voedingsvoorlichting gebeurde in kleine groepjes omdat de meeste ouders van allochtone afkomst zijn, waardoor ze vaak moeilijk Nederlands verstonden. Dit is ook meteen de reden waarom de school ervoor opteerde om de gezonde ontbijten verspreid over 5 dagen te laten plaatsvinden. Iedere dag kwam(en) (een) andere klas(sen) aan bod.

De gezonde ontbijten en de aandacht van de school voor gezonde voeding en beweging vormden het aanknopingspunt om blijvend rond gezonde voeding en beweging te werken in Kolderbos. De school gaf alvast een volgende aanzet door in te stappen in een provinciaal beweegproject waarbij de leerlingen op een speelse wijze gestimuleerd werden om meer te bewegen. Alle leerlingen kregen een persoonlijk beweegdagboekje om een zicht te krijgen op hun beweeghoeveelheid. Hierin vonden ze ook concrete beweegtips terug op maat van kinderen. Ook bij deze actie werden de ouders op de hoogte gebracht en gestimuleerd om een stappenteller te lenen en zo in kaart te brengen hoeveel ze bewegen per dag en hoeveel dit zou moeten zijn voor een goede gezondheid (10.000 stappen). De stad stelde hiervoor 100 stappentellers ter beschikking van de school.

Aansluitend op het gebruik van de stappentellers werden tweemaal gezonde multiculturele kooklessen ingericht in samenwerking met de buurtwerkster van de wijk: tijdens de eerste reeks werden originele (Belgische, Turkse) gerechten aangepast aan de regels van gezonde voeding. De volgende sessies legden de focus op Marokkaanse en Italiaanse gerechten.

De aanpak van het project werd in een draaiboek gegoten zodat dit kon overgedragen worden naar andere scholen. Het aanbod van het project werd het jaar nadien aan alle scholen van Genk opengesteld. Maximum 3 scholen kunnen deelnemen per schooljaar. De werkgroep Genk Preventief Gezond neemt de taak op zich om de scholen die wensen in te stappen te ondersteunen en adviseren in hun aanpak en om een financiële duit in het zakje te doen voor onder andere het gezonde ontbijt (diëtiste).

gezonde gemeente

Partners

De school werkte om dit alles te realiseren samen met de buurtwerking, de vrouwenwerking van de moskee, het Atheneum en Open School en enkele vrijwilligers van de dienstencentra. De vrijwilligers zorgden voornamelijk voor praktische ondersteuning (klaarzetten ontbijtbuffet, bediening, opruimen, afwassen,..), terwijl de andere partners werden ingeschakeld om de ouders in de school te krijgen en ook te laten deelnemen aan omkaderende activiteiten die volgden. Tot slot werd er via de werkgroep Genk Preventief Gezond nog een extra diëtiste bekostigd om de voedingsvoorlichting aan de ouders te voorzien.

Sinds het project heeft plaatsgevonden organiseert de buurtwerking jaarlijks een 'gezonde' week in samenwerking met het dienstencentrum, de basisschool en de verenigingen die actief zijn in deze wijk. Zo blijft het thema gezonde voeding en beweging in de aandacht.

Resultaten

Alle kleuters en kinderen van het 1ste tot en met het 6de leerjaar van de Europaschool werden betrokken. Dit komt neer op een totaal van ongeveer 320 kinderen. Via de kinderen konden ook 230 (groot)ouders bereikt worden om deel te nemen aan het project!

Eet gezond en stap je fit werd zowel door ouders, leerkrachten als kinderen positief geëvalueerd. Een aantal maanden na de afloop van het project zijn kinderen zich nog bewust van hoe een gezond ontbijt eruit ziet, ook al wordt het in de praktijk nog niet altijd toegepast.
De leerkrachten merken een verbetering in de inhoud van de lunchpakketten van de kinderen.

Ook de gezonde kooklessen met kindvriendelijke gerechten die aansloten op de aandacht voor gezonde voeding en beweging op school werden positief geëvalueerd. Dit zowel door de buurtwerkster als door de deelnemers. De deelnemers vroegen naar een vervolg van de lessen in het najaar.

Tot slot was er veel persbelangstelling (TV Limburg, Radio 2 en Het Laatste Nieuws) en gaven de subsidies van de Koning Boudewijnstichting de mogelijkheid het project open te trekken naar andere lagere scholen in Genk.

Voorwaarden

Wat is er nodig om dit uit te voeren in de gemeente? Je hebt een gemotiveerde directie en schoolteam nodig als uitvalsbasis. Ook de betrokkenheid van de ouders en contacten met buurtpartners of -werkers is onontbeerlijk. Wat je ook nodig hebt, is ondersteuning van het lokaal bestuur (stad/OCMW): financieel en voor draagvlak en communicatiemogelijkheden.

Kostprijs

Uiteraard zijn financiële middelen zeer welkom en is de aanwezigheid van een diëtiste, materialen een vereiste. Het project koste om en bij de 2 000 euro (diëtisten, gezond ontbijt, ingrediënten kooklessen...)

Contact

OCMW Genk
Cinta Moors
Weg Naar As 58
3600 Genk
089/57 34 74
cinta.moors@ocmwgenk.be
www.ocmwgenk.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Geen gebabbel, verzorg die knabbel

Waarom is het project nodig?

De algemene mondverzorging van het OCMW-cliënteel laat in vele gevallen te wensen over. Met dit project wilden we:

- systematische preventieve tandzorg invoeren bij het cliënteel
- de toenemende achterstand inzake de gezondheidstoestand van mensen met een lage SES en hun kinderen aanpakken door het verhogen van de toegankelijkheid van de tandzorg
- ervoor zorgen dat essentiële tandbehandelingen worden uitgevoerd door de drempels te verlagen op psychologisch en financieel vlak

Met wie en voor wie?

De cliënten van het OCMW Brugge die leefloon en/of geldelijke bijstand genieten bij het OCMW en hun kinderen.
De cliënten van het OCMW die in schuldbemiddeling, in budgetbegeleiding of in budgetbeheer zijn en hun kinderen.
De leden van de Verenigingen waar Armen het Woord Nemen en bezoekers van het inloophuis 't Sas.

Korte beschrijving.

De kandidaten werden aangebracht door de maatschappelijk werkers van de respectievelijke OCMW-diensten. Kandidaten die in aanmerking kwamen werden geïnformeerd over tandzorg en de mogelijkheden om de kosten te beperken, ze ontvingen een pakketje met een tandenborstel, tandpasta en een bekertje, en kregen uitleg over hoe je de tanden best poetst en hoe je cariës kan voorkomen.

Zij die instapten in het project konden rekenen op een behandelingsplan en de kosten voor de uitvoering van het plan. De cliënten werden op een intensieve manier begeleid: afspraken werden gemaakt, mensen werden de dag zelf nog eens opgebeld als herinnering, er werd meegegaan naar de tandarts,... Diegenen die het ganse traject doorliepen ontvingen een beloning: een bon voor een uitstap of een aankoopbon van 30€ bij Colruyt.

Partners

OCMW Brugge, Verenigingen waar Armen het Woord Nemen, Inloophuis 't Sas, Logo Brugge-Oostende vzw, de polikliniek tandheelkunde van het AZ Sint-Jan Brugge AV, de tandartsen uit de regio en de Koning Boudewijnstichting.

gezonde gemeente

Resultaten

Er werden 83 gezinsentiteiten bereikt met in totaal 108 personen (52 mannen, 40 vrouwen en 16 kinderen). Hiervan waren 60 deelnemers alleenstaand. Daarnaast bereikten we 23 gezinnen (koppels en samenwonenden in ander familieverband, koppels met kinderen en alleenstaanden met kinderen). De meeste deelnemers genoten leefloon nl. 37. 22 deelnemende gezinsentiteiten waren in schuldbemiddeling, budgetbegeleiding of budgetbeheer en 18 gezinnen hadden een vervangingsinkomen (ziekengeld, invaliditeitsuitkering, pensioen, werkloosheidsuitkering). 5 deelnemers werkten in art 60§7 en 4 hadden een eigen inkomen uit loon, al dan niet deeltijds.

Van de 108 deelnemers hebben 49 (of 44%) het volledige traject doorlopen. 5 deelnemers hadden na de eerste consultatie geen behandelingsplan nodig. Daarnaast hebben 34 deelnemers wel gebruik gemaakt van het eerste consult, maar het verdere behandelplan niet of slechts gedeeltelijk gevolgd. Toch betekende dit voor hen een eerste belangrijke stap, die zeker vanuit de OCMW-diensten verder zal worden opgevolgd.

Voorwaarden

Deze actie slaagt dankzij de inzet van de maatschappelijk werkers. Het overtuigen en motiveren van de cliënten om het ganse traject te doorlopen is niet evident. De grootste drempel bleek het ziekenhuis binnengaan, je inschrijven in de polikliniek, ... intensieve begeleiding was noodzakelijk.

Kostprijs

Dit project werd gerealiseerd met een subsidie van de Koning Boudewijnstichting twv 10 000 euro. Het OCMW nam de kosten voor de tandverzorging ten laste.

Contact

OCMW Brugge
Ruddershove 4
8000 Brugge
Stefaan Lambrecht
stafmedewerker algemeen beleid
050/32 74 30
stefaan.lambrecht@ocmw-brugge.be
www.ocmw-brugge.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Gezond (t)huis

Waarom is het project nodig?

Gezond (t)huis is een project over een gezond binnenmilieu.
Onderzoek in verschillende landen wijst uit dat de kwaliteit van het binnenmilieu meestal minder goed is dan de kwaliteit van het buitenmilieu. In een land als België brengen we meer dan 90% van onze tijd binnenshuis door (thuis, op het werk, op school, ...). Dit betekent dat een ongezond binnenmilieu in de woning kan zorgen voor reële gezondheidseffecten. Gelukkig kan de binnenlucht door relatief eenvoudige maatregelen en een consequent gedrag verbeterd of op peil gehouden worden.
Om de mogelijke gevaren en risico's te herkennen en om de eenvoudige oplossingen te kunnen uitvoeren, werd het project 'Gezond (t)huis' uitgewerkt. In deze demonstratiewoning kunnen bezoekers in een echt huis rondlopen en in elke kamer, nl keuken, slaapkamers, living, ... op zoek gaan naar de problemen en oplossingen voor een gezond binnenmilieu en om vallen te vermijden.

Met en voor wie?

Het project richt zich tot de ruime bevolking, maar is zeker ook geschikt voor kansengroepen. Daarnaast is een geleid bezoek door de demonstratiewoning zinvol voor lokale actoren die actief zijn rond wonen of die regelmatig bij mensen aan huis komen (poetshulp, thuisverzorgenden, maatschappelijk werkers, ...)

Korte beschrijving

Als een lokaal bestuur zich engageert om een demonstratiewoning in te richten, trekt het ook dit project en kunnen ze beroep doen op de knowhow en materialen van het Logo. De concrete uitwerking gebeurt bij voorkeur door een lokale werkgroep waarin verschillende partners betrokken kunnen zijn. Wat vaststaat is dat het lokaal bestuur het project trekt en dat het Logo de inhoudelijke materialen aanlevert: wist-je-datjes, goed/fout-posters, afbeeldingen, een koffer met daarin een aantal mogelijke oplossingen. Op deze manier wordt alles heel visueel en toegankelijk.

Partners

Er kan een huis gezocht worden door samen te werken met een (sociale) huisvestingsmaatschappij. De kringwinkel kan instaan voor de aankleding van het huis door het leveren van meubelen, decoratie, ... De brandweer kan informatie geven over CO-gevaar. Voor het bekendmaken van het project wordt samengewerkt met seniorenconsulenten, kansenorganisaties, OCMW, ...
De partners kunnen verschillen per stad/gemeente. Sommige lokale besturen kiezen ervoor om dit project te koppelen aan het thema valpreventie, diefstalpreventie, brandpreventie of duurzaamheid.

Resultaten

Het project werd ondertussen al een vijftiental keer uitgerold. We stellen vast dat de doelgroep steeds bereikt wordt en de bezoekers het steeds een leerrijke ervaring vinden. Door het koppelen van thema's ontstaan tenslotte nieuwe samenwerkingsverbanden die het gezondheidsnetwerk sterker maken.

Conctact

Het Lokaal Gezondheidsoverleg van je regio.
www.vlaamselogos.be

vigez

LOGO

VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw

met de steun van de Vlaamse overheid

Gezonde Gemeente

Waarom is het project nodig?

Het project 'Gezonde Gemeente' werd ontwikkeld door Logo Meetjesland vzw (nu: Logo Gezond+ vzw) in samenwerking met het VIG vzw (nu: VIGeZ vzw) en de gemeente Assenede. De aanleiding voor het ontwikkelen van dit project was enerzijds de vaststelling dat enkele kleinere gemeenten wel werkten aan gezondheidsbevordering en ziektepreventie maar dit zeer fragmentair en ongecoördineerd. Anderzijds stelden wij vast dat sommige gemeenten gezondheid opgenomen hadden in hun 'Lokaal Sociaal Beleidsplan' of hun 'Gemeentelijk beleidsplan' maar dat het aan uitvoering van hun ambities ontbreekt. Het project 'Gezonde Gemeente' is daarom een beleidsmethodiek die deze tekortkomingen aanpakt.

Met wie en voor wie?

Ten eerste zijn er de lokale mandatarissen bevoegd voor sociale zaken, milieu, gezondheid, onderwijs... Dit kunnen zowel schepenen als OCMW-voorzitter (vanaf volgende legislatuur sowieso lid van het schepencollege) zijn.

Ten tweede zijn er de lokale ambtenaren belast met de uitvoering van het lokale beleid m.b.t. sociale zaken, milieu, gezondheid, onderwijs... Dit kunnen zowel gemeenteambtenaren als ocmw-ambtenaren zijn.

Ten derde zijn er de coördinatoren van lokale middenveldorganisaties met een werking in ruime betekenis van het woord gelinkt aan gezondheid.

Gepoogd wordt om in de gemeentelijke stuurgroep, die het project lokaal draagt, deze drie categorieën samen te brengen. Logo Gezond+ vzw staat in voor de inhoudelijke begeleiding van deze stuurgroep.

Korte beschrijving.

Gezonde Gemeente is een beleidsmethodiek voor kleine en middelgrote gemeenten. Met Gezonde Gemeente worden gemeenten zowel inhoudelijk als procesmatig ondersteund bij én beloond voor het stapsgewijs uitwerken van een meer integraal lokaal gezondheidsbeleid. Gemeenten die kiezen voor dit project worden door Logo Gezond+ vzw ondersteund bij het opzetten van lokale acties, projecten en beleid. Engagementen van beide partijen worden transparant opgelijst in een samenwerkingsovereenkomst. Door te kiezen voor deze methodiek worden gemeenten na een eerste traject (meestal 1 werkjaar) doorgelicht a.d.h.v. beleids- en actiecriteria en beloond met een groeilabel met sterren voor hun geleverde inspanningen. Gezonde Gemeente is aldus een toetsingsinstrument en communicatie-icoon voor alles wat lokaal gebeurt rond gezondheid.

Doelstelling(en):

- Gemeenten motiveren om stapsgewijs werk te maken van een structureel preventief gezondheidsbeleid en dit beleid éénvorming te communiceren. (strategische doelstelling)
- De stuurgroepleden hebben een zicht op de lokale noden m.b.t. gezondheid (operationele doelstelling)
- De acties en projecten die opgezet worden door de gemeente vinden gecoördineerd plaats (operationele doelstelling)
- De acties en projecten die opgezet worden door de gemeente vinden plaats onder het label gezonde gemeente (operationele doelstelling)
- De stuurgroepleden kennen de 7 Vlaamse gezondheidsthema's en kunnen deze toepassen in hun specifieke lokale context (operationele doelstelling)

Resultaten

De beperktere bestuurskracht van kleinere gemeenten en de lagere prioriteit die gezondheidsbevordering en ziektepreventie hebben op de lokale agenda indachtig, slaagt Gezonde Gemeente erin om zowel het draagvlak bij als de draagkracht van verschillende gemeentelijke actoren (schepenen, gemeenteraadsleden, adviesraadleden, ambtenaren, bevolking) te vergroten. Dit is meetbaar door de toegenomen sensitiviteit en de lokale dynamiek rond gezondheidsbevordering en ziektepreventie nadat een gemeente met Gezonde Gemeente aan de slag gegaan is.

Op dit ogenblik loopt Gezonde Gemeente in Merelbeke, Aalter, Lovendegem, Knesselare en Nevele.

Voorwaarden

Een Gemeente (Gemeentebestuur en/of OCMW bestuur) maakt in het najaar haar intentie bekend te willen starten met Gezonde Gemeente aan Logo Gezond+vzw. De samenwerking wordt geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst. Voor de inhoudelijke en procesmatige begeleiding van Logo Gezond+ vzw, het promotiemateriaal, de voorstelling van de resultaten van de enquête en de doorlichting met beleidsaanbevelingen betaalt de gemeente 0,22 euro per inwoner.

Let op: Vanaf 2013 wordt dit project Vlaams uitgerold en zullen de voorwaarden aangepast worden. Binnenkort kan uw Logo u hier meer informatie over bezorgen.

Contact

Vzw Logo Gezond+
Lore De Clercq
regioverantwoordelijke Meetjesland
Baudelokaai 8
9000 Gent
09/265 00 56
Lore.declercq@gezondplus.be
www.logogezondplus.be

met de steun van de Vlaamse overheid

Werken aan de gezondheids-kloof in jouw lokaal bestuur

Waarom is het project nodig?

De cijfers spreken voor zich. Er bestaat wel degelijk een verband tussen kansarmoede en gezondheid. Iemand met minder kansen en mogelijkheden heeft een groter risico op gezondheidsklachten! Hierop inzetten is volgens de experts, gezondheidseconomisch gezien, rendabel. Anders gezegd: een beleidskeuze die hier op inspeelt is zeker verantwoord. En dat vonden de gemeente en het OCMW Kuurne ook!

Met en voor wie

Het project werd opgestart door het OCMW, de gemeente Kuurne, vzw BIK (Buurtinitiatieven Kuurne) en vzw Logo Leieland. De beoogde doelgroep was in eerste instantie de volledige bevolking. Gedurende het project zou(den) de doelgroep(en) worden afgebakend.

Korte beschrijving

Het project werd opgezet om in dialoog te treden over het thema gezondheid met verschillende bevolkingsgroepen. Aan de hand van een vaste leidraad werd gepeild naar hoe de groepen denken over verschillende gezondheidsaspecten: wat vinden ze belangrijk en minder belangrijk? Wat is voor hen gezondheid? Waar liggen hun noden op vlak van gezondheid?
Een eerste avondgesprek werd georganiseerd met hulpverleners (huisartsen, Kind en Gezin, Voedselbank, sociaal werkers...). Daarna werd een groepsgesprek georganiseerd met inwoners van een wijk waar voornamelijk senioren wonen en met allochtone vrouwelijke werknemers van vzw BIK. Er werd een groep 30- tot 40-jarigen bevraagd in een individueel gesprek .
Uit de resultaten van deze bevraging werd vanuit de projectgroep gepoogd om verschillende acties op te zetten die aansloten bij de noden van de doelgroep. Het opzetten van een vaste gespreksgroep binnen de wijk met af en toe een externe spreker rond een bepaald gezondheidsthema, het voorzien van contactmomenten met ziekenfondsen in verschillende sleutelpunten in de gemeente met het oog op toekennen van omnio-statuut aan rechthebbenden en een sensibiliserende actie rond eerstelijnsgezondheidszorg kwamen als belangrijkste acties naar voor uit de bevragingen. In een volgende fase zouden deze acties moeten worden uitgevoerd.

Partners

Buurtwerking, OCMW, gemeentebestuur, Logo, eerstelijnszorgverleners, Kind en Gezin, Voedselbank werden betrokken in de voorbereiding van het project. Zij hielpen mee bepalen welke groepen samengeroepen moesten worden voor de dialoog en welke thema's bevraagd moesten worden. De dialoogmomenten werden uitgevoerd door buurtwerking, OCMW en Logo. De verwerking van de bevragingen gebeurde door Logo. Het verdere traject werd uitgewerkt door de eerder beschreven projectgroep. De uitvoering van de volgende fase zal liggen bij verschillende actoren zoals mutualiteiten, huisartsen, buurtwerking,...

Resultaten

De resultaten van de dialoogmomenten waren verrassend. Als lokaal bestuur zet je vaak in op sensibilisering, wat uiteraard nodig is, maar vaak zijn ook faciliterende maatregelen zoals omgevingsaanpassingen of een gezond aanbod nodig om het gedrag van de mensen te veranderen! Het proces van dit project maakte duidelijk dat participatie van de doelgroep onontbeerlijk is om goeie resultaten neer te zetten rond gezondheid!

Voorwaarden

Daarnaast is het uiterst belangrijk dat je als lokaal bestuur aantoont dat er met deze waardevolle informatie die je verzamelt ook wel degelijk iets zal doen in de toekomst. Het vergt een "open mind" om los te komen van de klassieke manier van acties opzetten, in dit project ga je inspelen op wat de burger ervaart als nood, en niet op wat jij denkt dat een nood is bij de burger... een kleine maar o zo belangrijke nuance!

Kostprijs

Dit waardevolle project heeft kans op slagen als je als lokaal bestuur de tijd voorziet voor personeel om de dialoog met de bevolking te realiseren. Voor het volledige project was een budget van 15 000 euro beschikbaar, dit werd voornamelijk gebruikt voor personeelskosten van de verschillende dialoogmomenten.

Contact:

Vzw Logo Leieland
Annelies Huyzentruyt
Beverlaai 3
8500 Kortrijk
tel: 056/44 07 94
annelies@logoleieland.be
www.logoeleieland.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

LSB event + memorandum

Waarom is het project nodig?

Binnenkort start elk lokaal bestuur in Vlaanderen met de beleids- en beheercyclus. Minder plannen en meer inhoudelijk werken is het credo. Daarmee verdwijnt ook de verplichting om een lokaal sociaal beleidsplan te schrijven.

Omdat een lokaal sociaal beleid (LSB) om verschillende redenen zeer belangrijk is, willen wij het behoud ervan verzekeren. Daarom overhandigen wij binnenkort de lokale politici voor de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012 een memorandum met de belangrijkste uitdagingen voor het lokaal sociaal beleid van morgen.

En omdat een memorandum best gedragen wordt door alle betrokken lokale actoren van de gemeente Boom en het OCMW organiseerden we daarom in maart een heus LSB event. Deze formule maakt het niet alleen mogelijk om met heel wat mensen nieuwe ideeën te bespreken en af te toetsen maar biedt ook heel wat kansen voor netwerking.

Met en voor wie?

Het event werd georganiseerd door het lokaal sociaal beleidsteam van het OCMW Boom in samenwerking met het gemeentebestuur.

Voor het event werden lokale en regionale welzijns- en gezondheidsactoren uitgenodigd. Dit waren de collega's van het OCMW en de gemeente alsook de mutualiteiten, scholen, Kind en Gezin, VDAB, vakbonden, artsen, armenverenigingen en de mandatarissen.

Het memorandum wordt nu op basis van wat tijdens het LSB event aan bod kwam, verder uitgewerkt door het LSB team en zal overhandigd worden aan alle lokale politici die deelnemen aan de komende gemeenteraadsverkiezingen

Korte beschrijving

Het project bestaat dus uit twee delen:

1. LSB event
Het LSB event werd georganiseerd in maart 2012. Alle lokale actoren werden uitgenodigd, net als de mandatarissen en de medewerkers van OCMW en gemeente. Het event bestond uit drie delen.

- Plenaire sessie: verwelkoming en schets lokaal sociaal beleid
- Zes brainstormsessies: de deelnemers konden op voorhand één thema kiezen (culturele en maatschappelijke ontplooiing, dienst- en hulpverlening, huisvesting, onderwijs en opvoeding, tewerkstelling of zorg en gezondheid). Tijdens de gekozen brainstormsessie werden huidige knelpunten besproken en doelstellingen voor lokaal sociaal beleid in de toekomst uitgewerkt.
- Receptie: omdat vele lokale actoren aangeven elkaar niet goed te kennen, werd er ook een moment voorzien waarop men kon netwerken.

De doelstellingen van dit event waren dus tweeledig:

- Mogelijkheid bieden tot netwerken
- Doelstellingen uitwerken voor een gedragen memorandum lokaal sociaal beleid

2. Memorandum

Het memorandum lokaal sociaal beleid wordt opgesteld op basis van de ideeën en aandachtspunten van de lokale actoren, geuit op het event. Dit memorandum wordt overhandigd aan de lokale politici die deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2012. We hopen dat de doelstellingen van het memorandum opgenomen worden in het verkiezingsprogramma (voor de verkiezingen) en het beleid (na de verkiezingen).

Per thema (culturele en maatschappelijke ontplooiing, dienst- en hulpverlening, huisvesting, onderwijs en opvoeding, tewerkstelling of zorg en gezondheid) worden een drietal doelstellingen uitgewerkt, voorzien van een aantal concrete actiepunten.

Partners

Het lokaal sociaal beleidsteam nam een coördinerende rol op. Het team organiseerde het event en werkt het memorandum uit. Daarbij werd/wordt het ondersteund door het OCMW, gemeente en lokale actoren.

Resultaten

Het event was een succes. Meer dan tachtig personen uit diverse sectoren namen deel. Deze verscheidenheid aan actoren maakte dan ook de discussies uitermate boeiend en de conclusies sterk en vernieuwend. Tenslotte geeft dit het memorandum een extra draagvlak en dus autoriteit.

Contact

OCMW Boom
Lize Van Dijck
coördinator lokaal sociaal beleid
Jozef Van Cleemputplein 1
2850 Boom
03/880 58 40
lize.vandijck@ocmwboom.be
www.ocmwboom.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Move XL

Waarom is het project nodig?

Overgewicht en obesitas zijn een maatschappelijk gezondheidsprobleem. Steeds meer kinderen kampen met gewichtsproblemen. Daarom is het belangrijk om vroegtijdig te starten met preventie willen we erger voorkomen

Maar het is niet eenvoudig om deze kinderen te laten bewegen. Ze hebben vaak een laag zelfbeeld en schatten hun fysieke capaciteiten onjuist in. Dit zorgt ervoor dat deze kinderen niet in sportverenigingen terechtkomen en zo minder bewegen dan hun leeftijdsgenootjes zonder overgewicht. Tenslotte worden deze kinderen ook vaak gepest.

Met en voor wie

Move XL is er voor kinderen van 6-12 jaar met overgewicht én hun ouders.

Korte beschrijving

Het aanleren van gezonde voedingsgewoonten met aandacht voor beweging staat centraal. Daarbij mogen we ons niet beperken tot primaire preventie, maar moeten we ook aandacht hebben voor preventie bij risicogroepen (secundaire preventie). De sleutelleeftijd voor screening en vroegbegeleiding situeert zich rond de leeftijd van 8 à 9 jaar. Vanaf 8 à 9 jaar is het ook mogelijk (cognitief-psychologisch) een zelfregulatieprogramma op te bouwen.

Move XL staat voor wetenschappelijk onderbouwde wekelijkse bewegingsactiviteiten met aandacht voor gezonde voedingsgewoontes op maat van kinderen van 6-12 jaar met overgewicht. Door deze kinderen met overgewicht een aangepast bewegingsschema aan te bieden, begeleid door sportmonitoren, en hen en de ouders te ondersteunen met een aangepast voedingsadvies willen we een stabilisatie van het gewicht van deze kinderen bekomen, hun zelfbeeld verbeteren en hen toeleiden naar reguliere bewegingsactiviteiten. Na 6 oudertrainingen willen we dat de ouders een gezond voedings- en bewegings-gedrag kunnen installeren in het gezin.

Partners

De dienst Onderwijs en jeugd van de Stad Oostende coördineert het project en staat in voor de inschrijvingen. De Sportdienst van Stad Oostende zorgt voor de logistieke ondersteuning (zaal, zwembadpas en ter beschikking stellen van sportmateriaal).
Een sportleerkracht van het Vlaams Bureau voor Sportbegeleiding (Vlabus) staat in voor de bewegingsactiviteiten.
Partners als huisartsen ,pediaters, apothekers en CLB-medewerkers staan in voor de recrutering en doorverwijzing van de kinderen.
De CLB's staan in voor de screening van de kinderen en doen een intakegesprek met de ouders.
Een diëtiste en psychologe staan in voor de oudertrainingen.

Resultaten

Tijdens het schooljaar 2011-2012 worden 12 kinderen en hun ouders begeleid.

Voorwaarden

De stad neemt de coördinatierol op zich en staat in voor de logistieke ondersteuning zoals het voorzien van een zwembadpas, locatie voor de beweegsessies en oudertrainingen, druk en verspreiding bekendmakingsfolders, ...
Kostprijs voor organisatoren en deelnemers?

Kostprijs

De deelnemers betalen 30 euro voor 20 beweegsessies en 6 oudertrainingen. Het project kost de stad ongeveer 5000 euro. Het gemeentebestuur kan er ook voor kiezen om meer of minder inschrijvingsgeld te vragen. Deze keuze bepaalt de finale kost voor het gemeentebestuur.

Contact

Stad Oostende
Geert Saelens
Dienst Onderwijs en Jeugd
059/56 20 65
geert.saelens@oostende.be
www.oostende.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Het Sociaal Intergemeentelijk Overleg (SIGO)

Waarom is het project nodig?

Door met verschillende gemeenten samen te werken is er meer inspiratie, een groter budget en een groter bereik met een lagere werklast. Voor de bevolking wordt het aanbod groter en kan je meer anoniem deelnemen aan activiteiten in buurgemeenten rond thema's waarop nog een taboe rust (bv. geestelijke gezondheid).

Met en voor wie

SIGO is een samenwerkingsverband met 7 Antwerpse gemeenten (nl. Brecht, Malle, Zandhoven, Schilde, Schoten, Wijnegem en Zoersel) De gemeenten worden vertegenwoordigd door hun ambtenaar met een opdracht voor gezondheid.

Korte beschrijving

Het doel is een gemeentelijk geestelijk gezondheidsbeleid uitbouwen voor de algemene bevolking en specifieke doelgroepen in het bijzonder. Verder is het SIGO een plek waar ideeën en praktijkvoorbeelden uitgewisseld kunnen worden. Gemeenten werken samen rond 1 jaarthema, plannen gezamenlijk activiteiten en communiceren hierover samen. In 2011 werd zo samengewerkt rond het thema dementie en rond de campagne 'Fit in je Hoofd'. De samenwerking kan groeien uit bestaande samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld rond opvoedingsondersteuning, de zorgregio, huisartsenkring,...

Partners

Vzw Logo Antwerpen: aanbod lesgevers, promotiemateriaal campagne Fit in je Hoofd, bovenlokale promotie, prefinanciering.
Jeugddiensten van de gemeenten: gezamenlijk activiteiten gericht naar de jeugd.
Jeugdverenigingen: promotie activiteiten naar jeugd.
Pfizer: inhoudelijke en financiële ondersteuning thema dementie.
Gezondheids- en welzijnsraden: promotie en ondersteuning.
Communicatiediensten van de gemeenten: opmaak folders en affiches.
Diensten vrije tijd van de gemeenten: logistieke ondersteuning bij activiteiten.
Hoger Instituut voor Verpleegkunde Sint-Elisabeth Turnhout, Timotheus, Persoonlijkheid en relaties Vlaanderen: lezingen en workshops geven.
Schepenen bevoegd voor gezondheid: goedkeuren en faciliteren van intergemeentelijke samenwerking + promoten op schepencollege t.a.v. andere beleidsdomeinen.

Resultaten

Op dit ogenblik organiseert het SIGO minstens 2 activiteiten per jaar per gemeente. Dat de activiteiten aanslaan, bewijzen de deelnamecijfers. Zo waren er op de lezing 'depressie bij kinderen' 150 deelnemers, op de lezing 'slaapstoornissen' 120 deelnemers en op de complimentenfuif meer dan 350 feestvierders.

Voorwaarden

Idealiter is 1 persoon coördinator. Dit is 40% van een fulltime. Voor de anderen is de tijdsbesteding beperkt. Het SIGO vergadert 1 keer om de 2 à 3 maanden. Op gemeentelijk niveau wordt ook samengewerkt met verenigingen en is de gezondheids- en/of welzijnsraad een belangrijke ondersteuning voor terugkoppeling.

Kostprijs

Deelnemen aan en het organiseren van activiteiten, kost de gemeente op jaarbasis ongeveer 600 euro. Hiernaast moet je nog de man-/vrouwuren tellen die men besteedt aan overleg en organisatie.

Contact

Gemeentbestuur Zoersel
Welzijn & wereld
Anke Smolders
coördinator
Handelslei 167
2980 Zoersel
03/298 09 60
anke.smolders@zoersel.be
www.zoersel.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Tremelo beweegt, U ook?

Waarom is het project nodig?

Tremelo beweegt, U ook? is een project dat de hele bevolking uitnodigt om gedurende 10 weken in te zetten op 'meer bewegen'. Gezondheidspromotie en het versterken van sociale contacten zijn de voornaamste drijfveren. Deze actie is al 6 jaar lang het paradepaardje en uithangbord van de gezondheidsraad. De communicatie die gepaard gaat met dit project zorgt ervoor dat Tremelo zich uitdrukkelijk profileert als een dorp met concrete aandacht voor de gezondheid van haar inwoners.

Met en voor wie

De hele bevolking, groot en klein, wordt uitgenodigd om deel te nemen. De organisatie van de gezondheidswandelingen wordt getrokken door een instelling voor mensen met een mentale of fysieke handicap Huize de Veuster (Ninde) en de leefgemeenschap Siddartha (Baal), wat de integratie van deze inwoners in het dorp bevordert.

Korte beschrijving

Gedurende 10 weken organiseert de gezondheidsraad 3 programma's gericht op bewegingsbevordering: elke week is er een fietstocht, 2 keer per week zijn er gezondheidswandelingen en 3 keer per week een start to run. Vrijwilligers leiden al deze activiteiten in goede banen. Extra zorg en aandacht wordt besteed aan goede sociale contacten, via traktaties op appels, koffie, gezonde hapjes, terrasjes, ... Een vrolijke receptie met diploma-uitreiking rondt het geheel af .

Partners

Het project is een initiatief van de Gezondheidsraad in samenwerking met het gemeentebestuur, de sportdienst, het zwembad (inschrijvingen), de technische dienst (veiligheid van de parcours), vrouwen- en seniorenverenigingen, de vrijwillige begeleiders, lokale sponsors, zorginstellingen, en Logo Oost-Brabant vzw ...

Resultaten

In 2012 telde de actie 163 deelnemers: 37 lopers, 65 wandelaars en 61 fietsers. Sinds 2007 waren er voor dit project al 986 inschrijvingen.

gezonde gemeente

Voorwaarden

Deze actie slaagt dankzij de inzet van veel inwoners die deeltaken opnemen. De voorzitter van de gezondheidsraad is drijvende kracht, leidt het geheel in goede banen en enthousiasmeert jaar na jaar de vrijwilligers. Betrokkenheid en praktische en financiële rugdekking door de gemeente is noodzakelijk. De burgemeester zit mee aan tafel.

Kostprijs

De deelnemers betalen 5 euro. De gemeente zorgt voor de promotie van dit evenement, T-shirts (worden door gezondheidsraad zelf bestelt en bedeelt), de veiligheid van de deelnemers en de organisatie van de eindreceptie.

Contact

Gezondheidsraad Tremelo
Mireille Van den Broeck
voorzitster
016/52 54 11
mireille.vandenbroeck@telenet.be
www.tremelo.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

De welzijnsraad van Diepenbeek

Waarom is het project nodig?

Voor de gemeente Diepenbeek was een formeel klankbord nuttig en wenselijk i.f.v. de opmaak en uitvoering van het lokaal sociaal beleidsplan. Welzijn definieert Diepenbeek als volksgezondheid, onthaalbeleid, gelijke kansenbeleid en emancipatiebeleid.

Met en voor wie?

De gemeente Diepenbeek nam het initiatief om een officiële welzijnsraad te installeren. Hiervoor sprak ze verschillende lokale partners en organisaties aan en werden statuten opgemaakt.

Korte beschrijving

De gemeente voorziet een jaarlijks budget voor de werking en om projecten op te starten en uit te voeren. Ze stelt een ambtenaar aan om dit te begeleiden en te ondersteunen. De voorzitter is vertegenwoordiger van een organisatie.

De welzijnsraad werkt mee aan het overleg, samenwerking, coördinatie tussen beleidsverantwoordelijken en de verschillende verenigingen, diensten en instellingen die rond welzijn werken. Ze geven advies aan het beleid en signaleren behoeften vanuit het werkveld. Doel is een gemeentelijke welzijnsbeleid uitbouwen met projecten en vorming naar algemene bevolking en specifieke doelgroepen.
Onder de welzijnsraad hangen werkgroepen die specifiek rond een beleidsdomein werken, acties uitwerken en adviseren naar de welzijnsraad. De leden denken vanuit hun deskundigheid, betrokkenheid, afvaardiging namens... of interesse mee. Bedoeling is ook dat de werkgroepen uitgebreid worden met zoveel mogelijk andere betrokkenen.

De welzijnsraad geeft opdracht aan de werkgroepen om acties uit te werken en voor te stellen. Onder andere acties van het CAD en de Logo's worden besproken en mee opgenomen. Daarnaast luistert men naar de noden van de leden. Zo werd gewerkt aan parkeerplaatsen voor medische hulpverleners in de gemeente en gezondheidswandelingen of werd een 10.000 stappenroute geïnstalleerd i.s.m. toerisme.

Partners

Er zitten 49 personen in de welzijnsraad (32 effectief en 17 plaatsvervangend). Dit zijn vertegenwoordigers van socioculturele verenigingen, eerstelijns hulpverleners, individuele burgers, vzw Logo, Centra voor Alcohol en andere drugproblemen vzw (CAD), Steunpunt Toegankelijkheid.

gezonde gemeente

Daarnaast is er een vertegenwoordiging vanuit het gemeentelijk beleid: schepen lokaal sociaal beleid, schepen van volksgezondheid, ontwikkelingssamenwerking en gelijke kansenbeleid, voorzitter OCMW. En vertegenwoordiging van ambtenaren van het OCMW, dienst vrije tijd, dienst grondgebiedzaken. Dit stimuleert een werking dat het beleidsdomein overschrijdt.

Resultaten

Omdat er in het verleden reeds heel wat acties en projecten gerealiseerd werden, is er ondertussen een visie op lange termijn ontwikkeld. Verder hebben de leden ook het gevoel dat geluisterd wordt naar hun signalen wat de betrokkenheid bij de Welzijnsraad zeker ten goede komt. De Welzijnsraad is ook het forum waar het lokale welzijnsnetwerk verder verstrekt wordt.

Voorwaarden

Het beleid moet de actie ondersteunen en mee uitdragen. Hierbij is het voorzien van structurele financiering en ondersteuning nodig. Met adviezen die ter harte worden genomen kan nemen de gemeente een langetermijnvisie en -werking uitbouwen.

Kostprijs

De Gemeente stelt een parttime ambtenaar op B-niveau te beschikking en voorziet in werkingsmiddelen afhankelijk van de acties en projecten.

Contact

Gemeente Diepenbeek
Joke Wysmans
Dorpsstraat 14
3590 Diepenbeek
011/35 02 25
joke.wysmans@diepenbeek.be
www.diepenbeek.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Wie A(pril) zegt, moet ook B(ewegen) zeggen

Waarom is het project nodig?

Elke gemeente organiseert heel wat activiteiten rond gezondheid, voor elk wat wils. Van daaruit groeide her en der de honger naar een meer structurele aanpak. Zo ook in een kleine, landelijke gemeente in het Pajottenland. Een enthousiaste gezondheidswerkgroep, onder impuls van het OCMW en de gemeente, koos voor een jaarlijkse gezondheidsmaand in april, waarbij elke gemeentelijke dienst, organisatie, vereniging, school,... elke burger betrokken wordt.

Korte beschrijving

Nu kiest een lokale gezondheidswerkgroep , onder impuls van het OCMW en de gemeente waarin alle geledingen van de bevolking vertegenwoordigd zijn elk jaar een gezondheidsthema waarrond dan in één specifieke maand bijzonder gewerkt wordt.

Het zijn de lokale partners die de verschillende lokale acties vormgeven en het is gezondheidswerkgroep die de verschillende acties coördineert en de communicatie leidt. Zo werd onder heel wat lokale persbelangstelling het startschot gegeven van de 'Wie A(pril) zegt, moet ook B(ewegen) zeggen'-maand. Alle inwoners werden uitgedaagd om 4 opdrachten (sterren) te halen: '5000 km wandelen of lopen (100 x de omtrek van de gemeente); 1000 km op wieltjes (20 x de omtrek van de gemeente)

Het gemeentebestuur beloofde een tegenprestatie als de inwoners slaagden in hun opzet. Wat die tegenprestatie is, zou pas aan het eind van de gezondheidsmaand bekend worden gemaakt.

De beweegmaand werd ingezet met een fietszoektocht voor het hele gezin, georganiseerd door de Landelijke Gilde. De jeugdverenigingen boksten een avontuurlijke sportdag met gezond ontbijt voor de jeugd in elkaar.

De buitenschoolse Kinderopvang zorgde voor een aparte beweegnamiddag voor kinderen, de basisscholen zorgden voor gezond ontbijt, zetten hun jaarlijkse scholenloop in de kijker en organiseerden een zwemmarathon.

Ook de rusthuizen organiseerden activiteiten voor hun senioren: een praatnamiddag over bewegen en valpreventie, zitdansen, een gezond paasontbijt, turnen voor bewoners van het verzorgingscentrum samen met de kleuters...

Het project was ook visueel sterk aanwezig. Zo werd een groot scorebord bijgehouden op het gemeenteplein, met de resultaten van de gezamenlijke inspanningen.

Eind april was het dan zover. De gezondheidsmaand kon met groot enthousiasme en prachtig weer worden afgesloten met een slotwandeling en een slothappening. Het gemeentebestuur zorgde voor een rope skipping met hapje en een drankje als afsluiter. De meer dan 500 deelnemers haalden met vrucht de 4 sterren binnen. Tenslotte maakte het gemeentebestuur bekend dat ze als tegenprestatie een fit-o-meter gingen plaatsen.

Contact

Vzw Logo Zenneland
Gerlinde Huybrecht
beleidscoördinator
02/582 75 91
info@logozenneland.be
www.logozenneland.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Week van de valpreventie

Veiligheidsbingo voor thuiswonende 80plussers

Waarom is het project nodig?

Eén op de drie 65-plussers valt minstens 1 maal per jaar, en dit neemt toe met de leeftijd. Vaak heeft een val naast ernstige lichamelijke gevolgen, zoals een breuk, kneuzing of wonde ook psychologische en economische gevolgen en leidt tot verminderde zelfstandigheid. Teveel ouderen onderschatten het probleem. Gedachten zoals "ik ben te oud geworden", "er is niets meer aan te doen" of "vallen overkomt mij niet" klinken eenieder bekend in de oren, maar zijn onterecht. Ouderen kunnen er wel degelijk iets aan doen.

Met en voor wie?

Heel wat 80-plussers hebben een verhoogd risico op vallen. Daarom organiseren de Vlaamse Logo's (Lokaal Gezondheidsoverleg) in samenwerking met het EVV (Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen) en VIGeZ (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie) jaarlijks de Vlaamse 'Week van de Valpreventie' de laatste week van april. De 'Week van de Valpreventie' is toegankelijk voor alle verenigingen, organisaties, intermediairen, woonzorgcentra en gezondheids- en welzijnswerkers die zich richten naar 65-plussers. Het doel van dit evenement is enerzijds om ouderen en hun omgeving te informeren en sensibiliseren omtrent valpreventie; anderzijds om het personeel van alle deelnemende organisaties te motiveren om valpreventie te integreren in de dagelijkse praktijk.

Korte beschrijving

De stad Sint-Niklaas brengt jaarlijks de thuiswonende 80-plussers in de verschillende wijken samen voor en biedt hen een animatienamiddag aan. Tijdens de Week van de Valpreventie worden de 80plussers uitgenodigd voor een Bingonamiddag met koffie en gebak. Het Bingospel wordt aangevuld met vragen rond valpreventie. De Bingobegeleiders zijn vrijwilligers die een opleiding rond valpreventie hebben genoten zodat zij voldoende voorbereid zijn om op vragen te antwoorden. De vragen en uitgeschreven antwoorden voor bingospel zijn terug te vinden op www.valpreventie.be

Partners

Stad Sint-Niklaas, dienst senioren, vrijwilligers doelgroepenwerking,

gezonde gemeente

Contact

Logo-Waasland vzw
Katia De Busscher
info@logowaasland.be
03/766 87 78

Stad Sint-Niklaas
seniorenconsulent Klaartje Coupé
Grote Markt 1
9100 Sint-Niklaas
03/760 91 42

vigez

LOGO

VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw

met de steun van de Vlaamse overheid

Kom op en stop!

Sensibiliseringscampagne om lokaal rookstopaanbod bekend te maken

Waarom is het project nodig?

Meer dan de helft van de rokers wil stoppen met roken. Aangepast advies en begeleiding kan daarbij helpen en verhoogt de kans op het succesvol stoppen. Onder impuls van het project Rookstopregie (2009-2011), werd een inventaris gemaakt van het lokaal rookstopaanbod. Daarbij was duidelijk dat in bepaalde regio's het aanbod zeer beperkt tot nihil was. Om de hiaten op te vullen, werden tabakologen aangetrokken om op die plaatsen consultaties te geven ondersteund door een sensibiliseringscampagne via de lokale besturen en met de steun van de lokale huisartsenkringen en eerstelijnsgezondheidswerkers.

Met en voor wie?

'Kom op en stop' is een lokaal project voor gemeenten en regio's waar het lokaal rookstopaanbod moet worden uitgebreid en/of bekend gemaakt worden.

Korte beschrijving

Een lokale werkgroep met vertegenwoordiging van huisartsen , gemeente en OCMW, tabakoloog, vertegenwoordigers van de SEL en Logo werkt een sensibiliseringscampagne uit om rookstop aan te moedigen en het lokaal rookstopaanbod bekend te maken. Via een marktactie, infosessies, affiches en vormingen (voor huisartsen en andere welzijns- en eerstelijngezondheidswerkers) werd de campagne 'Kom op en stop' bekend gemaakt bij het ruime publiek.

Partners

Naast het gemeentebestuur en OCMW, zijn de welzijns- en gezondheidswerkers uit de gemeente of regio belangrijke partners. Zij ondersteunen mee de campagne door gerichte doorverwijzing en ruime verspreiding van het lokaal aanbod.

Resultaten

Het project startte in de gemeente Temse waar na 6 maanden meer dan 80 rokers gestart waren met begeleiding. De campagne werd wegens succes herhaald en uitgebreid naar de naburige gemeente Beveren en andere gemeenten in de provincie. Na enkele jaren actie, is de tabakoloog nog steeds actief. Als de sensibiliseringscampagne op regelmatige basis wordt herhaald via affiches, marktacties en infosessies, blijven de rokers de weg naar lokaal rookstopaanbod vinden.

gezonde gemeente

Voorwaarden

De kans op succes verhoogd wanneer alle partners (gemeente, huisartsen, thuiszorg en gezondheidswerkers) van bij de opstart betrokken worden en wanneer de actie op regelmatige basis wordt herhaald.

Contact

Logo-Waasland vzw
Katia De Busscher
info@logowaasland.be
03/766 87 78

Gemeente Beveren
Jan Bosman
dienst sociale en economische zaken
Stationsstraat 2
9120 Beveren
03/750 16 78

Gemeentebestuur Temse
Miralda Verdickt
diensthoofd Sociale Zaken
AC De Zaat
Fr. Boelplein 1
9140 Temse
03/710 12 25

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Een lokaal alcoholbeleid in Leuven (ECAT)

Waarom is het project nodig?

ECAT ontstond vanuit de nood aan goede handvatten voor alcoholpreventie op lokaal niveau. De ECAT-methodiek wil nieuwe impulsen geven aan het lokaal beleid door de zichtbaarheid van het beleid en de bewustwording van de stad aangaande alcoholgerelateerde problemen te vergroten. Hiertoe combineert de methodiek wetenschappelijk onderbouwde elementen (quickscan analyse, evaluatie, ...) met een communicatiecampagne op maat van de gemeente.

Met en voor wie?

Alcoholgerelateerde problemen zijn aanwezig in verschillende domeinen van het gemeenschapsleven. Daarom worden alcoholpreventie-initiatieven best ontwikkeld door lokale sleutelfiguren die in deze verschillende domeinen actief zijn. Het inventariseren van al deze relevante lokale stakeholders en hen in het ECAT-stakeholdersnetwerk betrekken, is dan ook een eerste belangrijke stap in de lokale aanpak van alcoholgerelateerde problemen. Deze lokale stakeholders kunnen zijn: gezondheidsactoren, horeca-uitbaters, politie, lokale beleidsmensen (politici, ambtenaren) en vertegenwoordigers van de lokale bevolking (bv. vertegenwoordigers van socio-culturele organisaties, wijkorganisaties).

De drijvende krachten achter ECAT Leuven zijn de stedelijke preventiedienst en de regionale preventiewerker van CGG-VBO. Ondertussen loopt ECAT reeds 3 jaar in Leuven.

Korte beschrijving

Na het uitbouwen van een lokaal netwerk van sleutelfiguren dient er een analyse van de lokale situatie met betrekking tot alcoholgerelateerde problemen te worden gemaakt. Deze quickscan analyse is de eerste 'voelbare' stap naar preventieve interventies. De resultaten van de quickscan geven immers een zicht op de lokale situatie en problemen inzake alcoholgebruik, op de interventiefocus (thema's en doelgroepen) en op de inzetbare actoren en middelen. Dit is essentieel om later preventiestrategieën te ontwikkelen die een antwoord bieden aan de lokale noden.

Tijdens de eerste twee ECAT projectjaren in Leuven werden campagnes en materialen ontwikkeld voor de doelgroepen 'problematische thuisdrinkers' en 'studenten hoger onderwijs'. De keuze voor deze doelgroepen werd bepaald aan de hand van de quickscan analyse die in 2008 werd uitgevoerd. Tijdens het derde ECAT jaar lag de focus op de Leuvense jeugd en was het de bedoeling om een draagvlak en platform voor toekomstige acties van de stedelijke preventiedienst naar deze doelgroep tot stand brengen. Hierbij was ondermeer het sensibiliseren van horecazaken en de jongeren zelf een belangrijk actiepunt. De doelstellingen van de actie waren:

- Jongeren weten dat er andere richtlijnen zijn voor verantwoord alcoholgebruik voor jongeren dan voor volwassenen.
- Jongeren krijgen meer inzicht in hun eigen alcoholgebruik en de risico's daarvan.
- Jongeren kennen de nieuwe wetgeving betreffende het schenken en de verkoop van alcohol aan minderjarigen.
- Jongeren drinken tijdens het uitgaan meer water.

De laatste doelstelling geldt zowel voor jongeren tussen de 16 en 18 jaar als oudere uitgaande jongeren (zowel Leuvense jongeren als studenten hoger onderwijs) en kadert binnen de verderzetting van de 'SCHOL' campagne die tijdens het tweede campagnejaar werd ontwikkeld. Concreet bestond de campagne uit vier verschillende initiatieven:

- Acties in Leuvense scholen.
- Bierkaartjes.
- Facebookpagina.
- Promotie van zelftesting via 'Hoeveel is teveel' voor -18 jarigen.

Resultaten

Het ECAT-project heeft sinds de start een nieuwe impuls gegeven aan het lokaal beleid. De 'SCHOL' campagne is ondertussen een merk geworden dat door de stedelijke preventiedienst gebruikt wordt in alle preventieve initiatieven inzake alcohol naar de doelgroep jongeren. Naast deze doelgroep wordt de affiche ook verspreid onder fuiforganisatoren via de fuifkoffer van de jeugddienst. Alle organisatoren van evenementen op het openbaar domein in Leuven krijgen bovendien automatisch de informatie over de wetgeving en exemplaren van de affiche bezorgd.

ECAT heeft een frisse wind gebracht binnen de stad waardoor er nu een apart budget voor alcoholpreventie is opgenomen in het Strategisch Preventieplan van de stad Leuven. Daarnaast hebben de ECAT initiatieven ook voor meer naambekendheid binnen de andere stadsdiensten gezorgd.

Voorwaarden

Om tot een goed functionerend stakeholdersnetwerk van waaruit de acties worden ontwikkeld te komen is het essentieel dat iemand de leiding neemt en optreedt als de motor van het netwerk: een plaatselijke coördinator. Hij/zij zorgt voor de juiste richting en drijfveer om de andere stakeholders op het goede spoor te zetten en te houden. Deze coördinator moet iemand zijn met voldoende ervaring en hij/zij moet vertrouwd zijn met de plaatselijke gewoonten, normen en waarden. Vaak is de lokale preventieambtenaar de geschikte persoon om deze kar te trekken. Hierbij kan hij/zij op de ondersteuning rekenen van het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG).

Contact

CGG Vlaams-Brabant Oost
Joyce Borremans
Vital Decosterstraat 86
3000 Leuven
016/32 97 00
Joyce.borremans@cgg-vbo.be

Preventiedienst Leuven
Katrien Goossens
Philipssite 4
3001 Leuven
016/21 06 92
katrien.goossens@leuven.be
www.leuven.be/preventie

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Vroeginterventie als onderdeel van een lokaal drugbeleid

Waarom is het project nodig?

We leven in een druggebruikende maatschappij. Illegaal druggebruik is al lang geen probleem meer van grootsteden alleen. Daarenboven zijn er geregeld problemen met legale drugs zoals alcohol en verwante afhankelijkheidsfenomenen zoals gamen en gokken.

Drugmisbruik kan een grote invloed hebben op verschillende domeinen: conflicten thuis en met vrienden, spijbelen en slechte schoolresultaten, gezondheidsproblemen, financiële moeilijkheden en problemen met politie komen niet zelden voor. Verder is er ook een duidelijke link tussen drugmisbruik en overlastfenomenen zoals zwerfvuil, vandalisme en vechtpartijen.

De lokale politie speelt een belangrijke rol bij de aanpak van druggebruik in de gemeente, maar zij kan dit niet alleen. Een preventieve benadering is nodig om problemen te vermijden, terwijl wie door drugs in de problemen komt, ook nood heeft aan hulpverlening. Door onmiddellijk en zo vroeg mogelijk hulp en ondersteuning aan te bieden aan zowel de gebruiker als zijn omgeving kunnen ernstigere problemen vermeden worden. Vroeginterventie legt de brug tussen preventie en hulpverlening.

Met en voor wie?

Het is van groot belang dat druggebruikende jongeren in de eigen gemeente terecht kunnen voor de eerste stap richting hulp en dat ouders weten dat hulp niet veraf is als ze zich vragen stellen over het alcohol- en druggebruik van hun kind.

Organisaties die met jongeren in contact komen zijn hierbij belangrijke partners: zij kunnen signalen van jongeren opvangen en hen doorverwijzen. Scholen, jeugdverenigingen, lokale politie, OCMW, de jeugddienst, huisartsen en apothekers, sportverenigingen, de jeugdraad en het gemeentebestuur worden betrokken via het Lokaal Overleg Drugs (LOD). In het LOD worden repressie, preventie, vroeginterventie en hulpverlening op elkaar afgestemd en krijgt het drugbeleid vorm vanuit de veldwerkers die het in praktijk brengen.

Korte beschrijving

Drugpunt Leie & Schelde is de intergemeentelijke drugpreventiedienst van Deinze, Zulte, Nazareth, De Pinte en Sint-Martens-Latem. Net als de andere Drugpunten in Oost-Vlaanderen ondersteunt Drugpunt Leie & Schelde lokale preventie-initiatieven. Daarnaast biedt Drugpunt vroeginterventie aan. De Drugpunten worden gecofinancierd door de gemeenten zelf en de provincie.

Druggebruikende jongeren en hun omgeving (ouders, vrienden, leerkrachten, ...) kunnen bij Drugpunt terecht voor informatie, advies en kortdurende begeleiding (vroeginterventie). Deze begeleiding is steeds vertrouwelijk, gratis en op korte termijn beschikbaar. Door op een niet-veroordelende manier rond probleeminzicht en motivatie te werken, kunnen de problemen aangepakt worden voor ze escaleren. In iedere deelnemende gemeente is er een gespreksruimte beschikbaar in het sociaal huis. In Deinze is er een gespreksruimte in jeugdcentrum Brieljant. Hier kunnen burgers bij een begeleider van Drugpunt terecht met al hun vragen en bezorgdheden over alcohol- en drugproblemen, zowel van zichzelf of van hun omgeving (kinderen, partner, ouders, ...).

Resultaten

Het vroeginterventie-aanbod is in de regio van Drugpunt Leie & Schelde goed gekend. Steeds meer jongeren en ouders worden doorverwezen door huisartsen, scholen, politie en zelfs vrienden. Niet alleen krijgen jongeren en ouders op die manier laagdrempelige ondersteuning en hulp, het zorgt er ook voor dat professionelen die met drugproblemen geconfronteerd worden zich gesteund weten. Daardoor wordt de drugproblematiek steeds meer bespreekbaar en in een vroeg stadium aangepakt.

Contact

Drugpunt Leie & Schelde,
Filip Claeys
JC Brieljant
Mouterijdreef 20
9800 Deinze
09/381 86 63 - 0498/88 55 70
Filip.claeys@drugpunt.be
www.drugpunt.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Gezond bordje sport!

Waarom is het project nodig?

Eind 2005 nam de Gezinsbond van Balen contact op met het gemeentebestuur met de vraag om te willen samenwerken. Ze wilden hun jaarlijks ontbijt koppelen aan andere activiteiten over gezonde voeding en meer beweging. Het gemeentebestuur besloot om mee in zee te gaan. De volgende jaren werkte de gemeente elk jaar een gevarieerd programma uit waarin gezonde voeding en meer bewegen centraal stonden. Zowel de schepen voor sport als die voor volksgezondheid schaarden zich achter de week, die gedoopt werd tot 'Gezond bordje sport'. De gezondheidsmedewerker en de sportfunctionaris van de gemeente waren de trekkers. Ze omringden zich met medewerkers en vrijwilligers van andere diensten of organisaties.
Intussen was de gemeente ook mede-eigenaar geworden van de educatieve speltafels "Aan tafel! Fruit of friet?", die door Logo Kempen voor de regio uitgewerkt werden en jaarlijks gebruikt wordt in de gezondheidsweek

Met en voor wie?

Elk jaar bieden zich andere partners aan om mee te werken of deel te nemen aan de gezondheidsweek. Deelnemers krijgen de kans om hun stempel te drukken op het programma. Zo werkten de begeleiders van een tehuis voor mensen met een mentale beperking, zelf een aangepast programma uit voor hun bewoners.

Korte beschrijving

Het programma kreeg meer bekendheid via promotie op de gemeentelijke adviesraden (onder meer senioren- en cultuurraad). Scholen, verenigingen en andere organisaties (zoals De Schakel, dagcentrum voor personen met een handicap) stapten in. De doorsnee Balense burger kon meedoen aan talloze activiteiten die op de affiche stonden van een interactieve doe-beurs : Bloso-fitheidstesten voor leerlingen en senioren ; spinning; advies op de beweegmobiel; mini-advies van een diëtiste; bezoek aan de speltafels over gezonde voeding; infostandje in de bibliotheek; aangepaste activiteiten voor de allerkleinsten, met fruitfee en snoepheks, zelf uitgewerkt door de kleuterjuffen.

Partners

Jaar op jaar sloten zich ook andere doelgroepen aan, onder meer mensen in armoede en allochtonen, aangetrokken via de welzijnsschakels en de LOI, Lokale Opvanginitiatieven. Ook andere sectoren verleenden gaandeweg hun medewerking. Bijvoorbeeld de toeristische dienst met fietsroute op de erfgoed dag, dauwtrippen met gezond ontbijt, aanleggen van een 10.000 stappen wandelparcours, uitlenen van een stappenteller. De dienst opvoedingsondersteuning met een praatgroep "hoe kinderen gezond opvoeden".

gezonde gemeente

Resultaten

Meer en meer brachten de deelnemende organisaties hun eigen ideeën en creatieve vondsten in. Zo ontstond er in de gemeente een lokale dynamiek die tot op vandaag nog altijd doorwerkt. Op die manier zijn de ondernomen acties geen losse, éénmalige flodders die weinig effect hebben, maar zijn ze duurzaam ingebed in bestaande initiatieven en lokale gemeenschapsstructuren. De gemeente is vooral coördinator van het evenement en brengt de meewerkende partners samen aan tafel.

Voorwaarden

Dit project wil een aantal zaken duidelijk maken. Allereerst dat de gemeente een rol heeft op het gebied van de volksgezondheid, vooral als trekker, regisseur en neutraal overlegplatform voor anderen, eigen gemeentelijke diensten en lokale, externe privé-actoren. Een jaarlijks terugkerend initiatief brengt een dynamiek tot stand tussen verschillende partners, doelgroepen, sectoren die instappen en meewerken. Er is veel ruimte voor eigen creatieve invulling. Via dit jaarlijks terugkerend evenement wordt de lokale netwerking gestimuleerd en georganiseerd. Deelnemende partners leren over de muurtjes kijken en met elkaar samen te werken, wat op termijn ook leidt tot duurzaamheid en lokale gemeenschapsvorming.

Contact

Gemeente Diepenbeek
Joke Wysmans
Dorpsstraat 14
3590 Diepenbeek
011/35 02 25
joke.wysmans@diepenbeek.be
www.diepenbeek.be

Gemeente Balen
Vrijetijdscentrum De Kruierie
Cel gezondheid
Godie Rijmen
Bevrijdingsstraat 1
2490 Balen
014/82 92 30
godie.rijmen@balen.be

vigez
LOGO
VAD VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN vzw
met de steun van de Vlaamse overheid

Maak er werk van

Voor verdere informatie en adviezen steeds welkom bij uw Logo.
Surf naar www.vlaamselogos.be

Vlaams expertisecentra:
VIGeZ (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie v.z.w.)
www.vigez.be en www.gezondegemeente.be: portaalsite over hoe een gezondheidsbeleid opzetten en met info en interventies voor alle gezondheidsthema's.
Contact: bruno.buytaert@vigez.be - werner.dewael@vigez.be

VAD (Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen v.z.w.) www.vad.be
Contact: david.mobius@vad.be

© VIGeZ, 2012 - tekst: Logo's, VIGeZ & VAD

Een meer theoretische onderbouwing van een lokaal gezondheidsbeleid vindt u in de brochure 'Trekt u aan de kar van een vernieuwend lokaal gezondheidsbeleid?'. U kan deze brochure downloaden door onderstaande QR code te scannen met uw smartphone of tablet.

gezonde gemeente

Op uw gezondheid

en die van uw streekgenoten!

LOGO vigez VAD